

žení dobrovolné pokuty ve výši 100 Kč ve prospěch Masarykovy Ligy. Tento smír, v němž jest nabídka zadostiučinění podle okolností případu více než dostačujícího, byl soukromým obžalobcem odvolán bez udání důvodů. Plným právem tedy ve věci samé kmetský soud odepřel soukromému obžalobci In. K-ovi nárok na odškodnění ve smyslu Šu 17 zákona, zvláště když ještě při hlavním přelíčení ze dne 14. dubna 1926, č. j. Tl VIII 90/25 obžalovaný Stanislav V., uznává svou chybu, prohlásil ochotu přistoupiti na návrh soukromého obžalobce a splniti podmínky jím kladené, nač soukromý obžalobce ani nereagoval. Okolnost, že V-em (správně oběma obžalovanými) bylo nabízeno zadostiučinění teprve po provedeném nezdařeném důkazu pravdy, nemá po zákonu významu vylučujícího použitelnost posledního odstavce Šu 17 zákona. Ohledně druhého soukromého obžalobce, vydavatelstva »Novin z P.«, platí v plné míře ustanovení, že odškodné má býti vůbec odepřeno, je-li patrné, že soukromý obžalobce chce z ustanovení Šu 17 zákona těžiti přes míru způsobeného mu příkoří. Neboť vzhledem k ostatním rozsudkovým výrokům dostalo se i tomuto soukromému obžalobci odsouzením obžalovaného plně dostačujícího zadostiučinění za příkoří, jež nebylo míry ani váhy zvláště těžké. Bylo proto odvolání soukromých obžalobců i v tomto směru jako neodůvodněné zamítnouti. Výrok o povinnosti obžalovaného Františka K-e k náhradě nákladů soukromých obžalobců na jejich odvod na zmateční stížnost tohoto obžalovaného spočívá na ustanovení §§ 389 a 390 odst. druhý tr. ř.

Návrh obžalovaných, by soukromým obžalobcům byla uložena náhrada útrat (patrně odvodu obžalovaných na odvolání soukromých obžalobců ostatně neúčtovaných) ve smyslu Šu 390 odst. druhý tr. ř. bylo zamítnouti, poněvadž nemá pro sebe opory v zákoně. Obžalovaní zůstali odsouzeni a s tímto rozhodnutím ve věci hlavní, jehož důsledkem je povinnost, nésti, po případě druhé straně nahraditi náklady na řízení trestní, nesmí výrok o útratách opravného prostředku přijíti v rozpor. Zákon ostatně nevyslovuje, že by v řízení o soukromé obžalobě ta strana, jejíž opravný prostředek zůstal zcela bez úspěchu, byla povinna hraditi druhé straně náklady vzešlé jí obranou proti onomu opravnému prostředku, není-li tu podmínek Šu 389 po případě 390 odst. první tr. ř.

Čís. 2681.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Jde o »opětování projevu při různých příležitostech« (§ 11 čís. 2 zákona), staly-li se projevy místně nebo časově takovým způsobem, že je nelze pokládati za jednotný protiprávní útok.

Jde-li o hrubě zneuctívající projev, vyžaduje se v subjektivním směru úmysl pachatelův, ublížiti presidentově cti, jakož i vědomí, že projev je zneuctívající.

Spadá sem po případě i opakování urážlivého projevu jiným učiněného.

(Rozh. ze dne 1. března 1927, Zm II 49/27.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Olomouci ze dne 21. září 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky presidenta republiky ve smyslu Šu 11 čis. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti obžalovaného nelze přisvědčiti, pokud nepokládá za daný skutkový znak pro kvalifikaci přečinu podle Šu 11 čis. 2 zákona na ochr. rep., že se obžalovaný dopustil urážlivého činu opětovně před dvěma neb více lidmi při různých příležitostech. Účelem tohoto přísnějšího pojímání jest, by účinněji byla postižena větší nebezpečnost pachatelova, zračící se v opětování útoků proti těmž právnímu statku — myšlenka vyšší trestnosti zpětlosti — a bude lze o opětování při různých příležitostech mluvit pouze tehdy, když ony projevy se staly místně nebo časově takovým způsobem, že je nelze pokládati za jednotný pachatelem podniknutý protiprávní útok. V souzeném případě stal se urážlivý výrok napřed před hostincem v přítomnosti tří svědků, kteří si vykládali o oslavě 1. května a o fašistech v P. Tento rozhovor končil tím, že obžalovaný byl těmito svědky napomenut, by něco takového nevykládal. Potom odešli obžalovaný a svědci do hostince a přisedli ke stolu, u něhož seděli dva hosté — hajný Josef K. a rolnický syn Jaroslav V. — Tam přišla opět řeč na 1. květen a schůzi fašistů v P. a, kterýsi z původních svědků poznamenal, že obžalovaný slyšel pěkné věci o panu presidentovi, načež týž znovu opakoval zneuctívající projev. Třebas oba urážlivé projevy následovaly po sobě časově patrně v době poměrně krátké, nelze tu přece mluvit o jednotném útoku, spočívajícím snad v jakémisi pokračování v debatě před hostincem započaté, vždyť před hostincem nebylo vůbec žádné debaty, nýbrž rozhovor s obžalovaným končil tím, že byl napomenut svědky, když pronesl urážlivý projev, a opakování projevu v hostinci, v jiné místnosti a při podstatně změněném posluchačstvu, sloužilo zjevně jedině tomu účelu, by před hostincem stavší se projev byl sdělen t é ž o n ě m d v ě m a v hostinci n o v ě p ř i b y v š í m svědkům: šlo tu tedy o útok nový, podniknutý zcela zvlášť za jiných podmínek než útok první a jest proto stížnost po této stránce neodůvodněná, nehledíc ani k tomu, že kvalifikace činu jako přečinu spočívá ostatně i v tom, že se projev v hostinci stal veřejně podle Šu 39 čis. 2 zákona na ochr. rep. Zmateční stížnosti nelze však upříti úspěchu, pokud opírajíc se číselně o důvod zmatečnosti čis. 9 a) Šu 281 tr. ř., vytýká rozsudku mylný výklad zákona v příčině subjektivní stránky přečinu, o nějž tu jde.

Ve směru subjektivním vyhledává se v tomto případě spadajícím jako projev hrubě zneuctívající pod první odstavec Šu 11 zákona, ú m y s l, ublížiti cti presidentově, jakož i v ě d o m í, že projev je zneuctívajícím. Tuto náležitost zjišťuje soud, poukazuje k tomu, že obžalovaný sám nepopírá, že si byl vědom urážlivého obsahu rozhodného

projevu; pokud se však týče úmyslu, ublížiti cti presidentově, spočívá rozsudek na zjevně mylném pojmání zákona. Urážlivé projevy, o něž tu jde, nestaly se ve formě bezprostřední, přímé jako projevy učiněné pachatelem jakožto původcem, nýbrž vyprávěl obžalovaný, co slyšel asi dva dny před tím v K. v hostinci od čtyř mužů, kteří vykládali o schůzi fašistické, konané dne 1. května 1926 v P., při níž prý jakýsi řečník učinil i ony (obžalovaným opakované) výroky o presidentu republiky. Vyslovuje-li soud na tomto podkladě názor, že projev zneuctívající presidenta republiky nesmí býti dále sdělován před dvěma neb více lidmi aneb dokonce veřejně, a že urážlivý úmysl spočívá již v projevu samém, třeba že jej obžalovaný při tom sám výslovně vylučoval, poněvadž by se tímto způsobem mohly státi beztrestnými urážky presidenta vůbec, dochází tím vlastně k výrazu věta »dolus inest facto«, a nelze v takových úvahách spatřovati řádné odůvodnění ú m y s l u, ublížiti cti presidentově, vždyť touto úvahou konstatuje se pouze skutečnost, že urážlivý projev se stal, naproti tomu zůstává nerozřešena otázka, zdali se stal v úmyslu zákonem předpokládaném, což by bylo nutno vyvozovati teprve z jiných, onen projev podmiňujících nebo doprovázejících okolností. Tu ovšem soud uvádí v rozsudkových důvodech, že obžalovaný již před hostincem byl napomenut, by něco podobného veřejně nepronášel, a že, když přes to v hostinci projev veřejně opakoval, mu hajný K. pohrozil, že mu dá po hubě; avšak zdali snad z těchto skutečností soud usuzuje na ú m y s l ublížiti cti presidentově, nevysvětluje ani z onoho odstavce důvodů ani z dalšího odstavce, kde se uvádí, že obžalovaný nepopírá, že si byl vědom urážlivého obsahu oněch výroků, a že jest za ně i subjektivně zodpověděn, poněvadž přes to »uvedeným způsobem« je pronesl, při čemž však nelze seznati, zdali slova »uvedeným způsobem« se vztahují na okolnost, že obžalovaný pronesl projev před více lidmi a veřejně, aneb že jej pronesl přes napomenutí před hostincem — okřiknutí svědkem K-em nemůže pro subjektivní stránku zjevně přicházeti v úvahu proto, že se stalo teprve po druhém projevu. Jest proto stížnost v právu, vytýkajíc rozsudku, že výrok o subjektivním zavinění spočívá na jediném, právně mylném předpokladu, že urážlivý úmysl spočívá v projevu samém. Ježto tu jde o projev, o němž stěžovatel tvrdí, že jej slyšel jinde, bude důležitým předpokladem pro správné posouzení věci, by soud zkoumal a se vyjádřil především o tom, zda věří vůbec obhajobě obžalovaného, že slyšel vykládati, že na fašistické schůzi dne 1. května 1926 v P. bylo mluveno způsobem jím uvedeným, vždyť by jinak, kdyby snad celá obhajoba o obsahu domnělého rozhovoru čtyř mužů obžalovaným v K. postřehnutého se nezakládala na pravdě, onen způsob projevu ve formě domnělé reprodukce výroku jiné osoby poukazoval přímo k úmyslu, ublížiti cti presidentově; avšak i kdyby snad dotyčná obhajoba uznána byla za správnou, nelze ještě za všech okolností opakování urážlivého projevu jinou osobou skutečně se stavšího pokládati za beztrestné; vždyť i tu by byla zase dána možnost, že pachatel neloyálně smýšlející volí onu zastřenou formu právě za tím účelem, by opakováním projevů jinde skutečně učiněných a předstíráním jakéhosi rozhořčení úmyslně cti presidentově ublížil; bude proto třeba,

by soud, přihlížeje též k stáří a vzdělání obžalovaného, uvažoval o jeho povaze a smýšlení; by si utvořil úsudek o tom, zdali ono rozhořčení obžalovaného, k němuž vlastně jeho obhajoba poukázovala, a o němž se vyjádřili i svědkové, bylo vážné a upřímné; a by si posléze i uvědomil, nestalo-li se snad ono opakování v hostinci vzhledem na předchozí napomenutí před hostincem již v úmyslu urážlivém, či zda lze i v tomto projevu spatřovati pouhou snahu nezkušeného mladíka, sdělit a to teprve k podnětu jiných osob (viz protokol Karla V-a) své zkušenosti o fašistické schůzi i ostatním tam dlícím hostům. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek za podmínek §u 5 novely k tr. ř. jako zmatečný zrušiti již v zasedání neveřejném a věc vrátiti do první stolice, by ji znovu projednala a rozhodla.

Čís. 2682.

Ten, komu byla dána vkladní knížka pouze jako záruka, že si ten, kdo ji dal, bude v místě, jež měl nastoupiti, správně počínati, a jenž prohlásil, že ji po ukončení služebního poměru vrátí, nebyl oprávněn nakládati s knížkou jako svým vlastnictvím a dáti ji vlastním jménem v zástavu (§ 454 obč. zák.).

Tím, že vlastník vkladní knížky zakázal u ústavu, o jehož vkladní knížku šlo, výplatu peněz z knížky bez svého výslovného svolení, nepozbýla vkladní knížka způsobilosti, býti předmětem právního obchodu a zpronevěry.

Ke skutkové podstatě zpronevěry (§ 183 tr. zák.) stačí takové naložení s věcí, které činí pochybným, zda vlastník vůbec kdy opět nabude její držby a které ho vydává nebezpečí, že navždy pozbude svěřené věci.

Zpronevěry dopouští se i ten, kdo svěřenou věc třebaš i na krátký čas zastaví v úmyslu a naději, že ji včas vyplatí a vrátí; nevyžaduje se tu úmysl přivlastnit si věc trvale a odejmouti moc nad ní oprávněnému na vždy, nýbrž trestná skutková povaha jest vyčerpána již jednáním přivlastňovacím.

(Rozh. ze dne 2. března 1927, Zm I 628/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 16. září 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák. a zločinem podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se důvodu zmatečnosti čís. 4, 9 a) §u 281 tr. ř. Rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., napadá s hlediska důvodu zmatku čís. 4 §u 281 tr. ř. proto, že byl usnesením nalézacího soudu zamítnut při hlavním přelíčení návrh obžalovaného na svědecký výslech Františka